

Exotisk myriopod anträffad i Sverige.

Av

C. O. von Porat.

Vid genomgående av en i Zoologiska Riksmuseum befintlig samling obestämda svenska myriopoder fann jag ett rör innehålla fyra individer av den i tropiska och subtropiska zonerna allmänna geophiliden *Orphnæus brevilabiatus* (NEWP.), etiketterade: Bohuslän, WESTRING.

De utmärkande karaktärerna för det av MEINERT uppställda släktet *Orphnæus* äro:

Huvudet litet mera brett än långt med huvudskölden utan längs- eller tvärinjer, vinkligt utlöpande mellan antennrötterna; andra käkbenparets gripfötter korta, ej skjutande framom huvudet och icke försedda med några tandlika processer; antennerna korta med ytterst korta sinneshår och med lederna mera breda än långa.

Kroppsformen tämligen robust, avsmalnande framåt och bakåt; ryggsköldarne smågropiga och med två mer eller mindre tydliga jämlöpande intryckta linjer; buksköldarna med avsöndringsporerna samlade i fyra fält omkring den korta mittrännan; sidosköldarna i bindehuden talrika.

Benen mångtaliga; analbenens pleuralparti utan porer.

Orphnæus brevilabiatus (NEWPORT), som av MEINERT kallats *O. lividus*, är till färgen grågul, vilken färg dock enligt HAASE (Die indisch-australischen Myriopoden, Berlin 1887) skall kunna växla med rostgul, samt har oftast ryggen tecknad med en dubbel rad tätstående mörka fläckar, som i regeln följa de långsgående linjerna åt. Sista bukskölden är tvär; ryggsköldarna småskrynkligt ojämna med ganska djupa, fast

otydligt begränsade sidogropar. Benparens antal kan stiga till 81, analbenen äro sjuledade, ändleden utan klo, hanens betydligt förtjockade. Kroppslängden uppgives kunna bli ända till 80 mm.

Av de fyra i Sverige funna exemplaren äro 2 hanar och 2 honor.

I ♂	har	69	benpar	och	är	33	mm.	lång.
I ♂	»	73	»	»	»	47	»	»
I ♀	»	73	»	»	»	24	»	»
I ♀	»	77	»	»	»	54	»	»

I Europa har den mig veterligen hittills anträffats endast i Botaniska trädgården i Utrecht, varifrån förelåg 1 ex. av denna art i en samling holländska myriopoder, som jag år 1888 hade till granskning (se ED. EVERTS Naamlijst van in Nederland voorkomende Myriapoden i deel XXXII van het Tijdschr. voor Entomologie 'S Gravenhage 1889). Nu kommer härtill det svenska fyndet, för vilket dessvärre icke angivits speciell lokal, blott landskapet: Bohuslän.

WESTRING är enligt prof. SJÖSTEDT högst sannolikt den kände araneologen, tullförvaltaren i Göteborg NIKLAS WESTRING (död i Göteborg 1882), vars stora epokgörande arbete *Aranea Suecica* offentliggjordes i Göteborgs Vetenskaps- och Vitterhetssamhälles handlingar. Då man knappast kan förutsätta, att en så noggrann samlare och vetenskapsman som han var begått någon etikettförväxling, kan man svårligen tvivla på uppgiftens tillförlitlighet. Nämnda geophilfynd har alltså gjorts på svensk botten. Men hur ha dessa djur kommit hit? — I EVERTS ovan anförda »Naamlijst» har jag uttalat den förmodan, att Utrechtsexemplaret inkommit med tropiska växter i därvarande botaniska trädgård. Att växtätande myriopoder hålla till i växthusens »blomjord», är ju välbekant, och den i nästan alla världsdelar förekommande polydesmiden *Paradesmus gracilis* C. L. KOCH har sålunda, för att nämna ett exempel, anträffats i många växthus här i landet — i Göteborgs trädgårdsförening, i Öfverås och här i Jönköping — men att de av animalisk föda levande geophilerna där söka sin utkomst, är knappast känt. Dock vill jag minnas, att jag 1884 i Palmhuset i Hannover insamlade

även ett par vanliga geophilusarter i matjorden under växtkärnen, där akarider, podurider m. fl. smådjur kunde tjäna dem till näring. Troligen ha alltså de nu omtalade svenska geophilexemplaren av *O. brevilabiatus* kommit med tropiska växter in i något drivhus på Västkusten, kanske till och med som ägg, vilka där blivit kläckta. Den ringa storleken, 24—33 mm., som ett par av dem, ehuru till synes fullvuxna, nått, kan ju framkalla den förmodan, att de på grund av för låg temperatur och för ringa näring ej hunnit till normal storlek.

Arten är för övrigt känd såsom mycket starkt fosforescerande. Dr DUSÉN, som från Kamerun hemfört många exemplar härav till Riksmuseet, har berättat, att det lysande sekretet (från buksköldarnas porer) flyter så rikligt, att det jagade djuret lämnar efter sig en ljusstrimma lika stark, som när man stryker eld på en fosforsticka mot en rivyta. Ja, även efter döden behåller djuret sin lyskraft. Ett djur, som av DUSÉN krossats under ett koffertlock, lyste åtminstone en vecka efteråt, varje gång han öppnade kofferten (Se PORAT, Zur Myriopodenfauna Kameruns i Bih. Sv. Vet. Ak:s Handl. B. 20, avd. IV, n:o 5, sid, 7 Sthlm 1894). På grund av denna geophils starka fosforescerande utstrålning uttalar HAASE (anf. arbete, p. 112—113) en förmodan, att LINNÉ med sin *Scolopendra phosphorea* skulle menat denna. Karaktären *Caput exaratum lineis 2 et una transversali*, som LINNÉ tillägger den, omöjliggör dock en sådan tolkning.